

της, προσπαθεῖ νὰ προικισθῇ μ^η ἔνα ταλέντο ἄξιο τῆς γενναιόδωρης φύσης της. Τὰ δυὸς βιβλία ποῦ σημειώνουν τὴν περίοδο αὐτή τῆς μαθητείας δὲν ἔχουν ἀκόμα τὸ σύνολο τὸ γιομάτο καὶ τὸ ξετύλιγμα τὸ βέβαιο τῶν ἀριστουργημάτων, καὶ ἔχουν χάσει τὸ χαριτωμένο χαμόγελο τὸ ἀπλοῖκο καὶ ἀπλοῖκα μεταδωτικὸ τῆς μεγαλοφυίας ποῦ ἀγνοεῖται. Γιὰ τὸ συγγραφέα, καθὼς καὶ γιὰ τὸ κορίτσι ὑπάρχει μιὰν ἀχάριστη ἥλικια ποῦ πρέπει νὰ περάσουν. Νοιώθει κανένας τὴν προσπάθεια, στὶς «Tablettes d'Argile» καὶ στὴν «Vaine Pâture».

Προσπάθεια ἡθικῶς ἔνδοξη. Ἀλλὰ ποῦ λογοτεχνικῶς, δὲν ἔνδιαφρέσι παρὰ τὸν κριτικὸ ἢ τὸ σπάνιο ἀναγνώστη, τὸν προσεχεικὸ τόσο στὶς ὁμορφιές τοῦ καλλιτέχνη ὅσο καὶ στὶς ὠραιότητες τοῦ ἔργου. Τὰ δυὸς αὐτὰ βιβλία, σχεδὸν ἀποτυχεμένα, παρασκευάζουν ἀποτελεσματικά, γιὰ τὴν ἀριστούντην, τὶς τέλειες πραγματοποιήσεις.

Νά τὰ ἀριστουργήματα. Νά βαθυά καὶ δραματικά, παθητικά καὶ μυστηριώδικα τὰ διηγήματα τοῦ «Καπηλειοῦ τῶν Δακρύων». Νά τρία ρομάντζα τόσο διαφορετικά καὶ τόσο τέλεια, ποῦ εὔκολα μποροῦσε κανένας ν' ἀποδώσῃ σὲ τρεῖς μεγάλους συγγραφεῖς : «Τὰ σπασμένα φτερά», «Ο Πρόδρομος», «Η Ἄγρια Περικοκλάδα». Ἐδῶ, ὁ θυμασιός δὲ σοῦ ἐπιτρέπει νὰ διαλέξῃς. «Αν τὸ γοῦντο τὸ προσωπικὸ τοῦ ἀναγνώστη τοῦ ὑπαγορείνει μιὰ προτίμηση, ἡ προτίμηση αὐτή δὲν προχωρεῖ χωρὶς τύψεις. » Εἶχε τὸ αἰστητήμα μᾶς ἀδικίας καὶ ποῦ πρέπει, ὅπως μπρός σὲ ζωτανές, νὰ δικαιοιογηθῇ γιὰ τὰ ἔργα ποῦ δὲν προτιμᾶ. Ναὶ θά τοὺς ποῦνε ἀξίζετε ὅσο καὶ τ' ἀδέρφια σας. Τὰ δύντα τῆς τρυφερότητας καὶ τῆς ἀφοσίωσης βρίσκουν περσότερη ἀρμονική χαρά στὴν καρδιά τους, διαβάζοντας «Τὴν Ἄγρια Περικοκλάδα». Οἱ ποιητές καὶ ὄνειροτόλοι γοητεύονται περσότερο στὸ «Καπηλειὸ τῶν Δακρύων». Τὰ λατινικά πνεύματα, τὰ ἐρωτεμένα μὲ τὶς σοφὲς καὶ καλοθώρητες κατατάξεις, θαυμάζουν συχνότερα τὴν ἀρμονικήν καὶ προσωπικήν ἀρχιτεκτονικήν τῶν «Σπασμένων Φτερῶν». Ἐκείνοι ποῦ ἀπολαμβάνουν τὶς αὐστηρές ὁμορφιές τῆς σκέψης θὰ προτιμήσουν τὸν «Πρόδρομο».

“Ολες οι ἀρετὲς είνε μαξεμένες, ἡδονικὸ μῆγμα καὶ ἀξιοθάμαστο ισορρόπημα μέσα στὰ τέσσερα βιβλία. Μιὰ σοφὴ ὑποταγὴ στὶς ἀπαιτήσεις τῶν ιδιορρύθμων θεμάτων, ἔχωριζει περσότερο τοῦτο ἢ ἔκεινο. Ἀλλ' ὁ ὑπαγνώστης θάτανε πολὺ φτωχός ἂν δὲν ἀγαποῦσε δλες αὐτές τὶς δυνατές καὶ λεπτές ὁμορφιές. Γιὰ μένα, διαβάζω καὶ ξαναδιαβάζω τὰ τέσσερα ἀριστουργήματα· γιὰ χαρές πάντας καινούργιες, περγῷ ἀπὸ τὸ ἔνα στἄλλο. Μόλις ποιιστῶ ἀπὸ τὸ ἔνα, τρέχω καταδιψαμένος πρὸς τὸ τραγοῦδι καὶ τὴν δροσερότητα τῶν τριῶν ἄλλων πηγῶν.

ΜΕΤΑΦΡ. Β. ΑΘΑΝ.

“Ο ΨΥΧΑΡΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ”

“ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΜΑΣ”

* Εκδοτεῖς «Δημοτικιστικῆς Ομάδας» Καιρον.*

Λίγα λόγια ἔχωριστά πρέπει νὰ γραφτοῦνε γι' αὐτὰ τὰ δυὸς ἀξιόλογα βιβλιαράκια, ποὺ ἐνδοθήκανε ἀπὸ τὸ γνωστὸ σωματεῖο τοῦ Καΐρου, τὴν «Δημοτικιστικὴ Ομάδα.»

* ΣΗΜ. ΓΡΑΜΜ.— Τὰ βιβλία αὐτὰ στέλνονται δωρεάν σ' ὅποιον μᾶς τὰ ζητήσει.

Τὸ πρότο, εἶναι μιὰ διάλεξη ποῡκανε στὸ «Ἐντευκτήριον Καΐρου» διαλεχτός μου φίλος κ. Κώστας Φιλώρης, ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα μέλη τῆς Ὁμάδας, στὶς 9 τοῦ Μάη 1916. Σ' ἀφτὶν ὁ γλωσσολόγος φίλος μου ἔσταζει μόνο τὸ γλωσσικὸ καὶ παναστατικὸ ἔργο τοῦ μεγάλου Δασκάλου, μιλώντας γιὰ τὴν ἐπίδραση τοῦ ἔργου του τούτου στὴ γλώσσα, φιλολογία καὶ γενικά στὴ Νεοελλ. σκέψη καὶ γιὰ τὸν νέους πνευματικοὺς δρίζοντες ποὺ μᾶς ἀνοίξε τό, πατέξογα ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τούτη γεννημένο, γλωσσικὸ κίνημα. Ἀναφέρει σύντομα γιὰ τὴ ξινὴ τοῦ συγραφέα τοῦ «Ταξιδιοῦ» καὶ τὸν ἐπιστημονικὸ του βίο μὲ τὴν κατασύνεχὴ του πρόοδο καὶ ἀφύλωμα, ἀγνόητο ποὺ τὸν ἔφερε στὴ σημερινὴ του μέση, νὰ θεωρῆται δηλ. στὴν Ἐβρώπη μιὰ «autorité» στὸν κλάδο του. Κάποιοι σταθμοὶ τῆς Γλωσσικῆς Ἱδέας στὴν Ἑλλάδα στενά συνεδεμένοι μὲ τὴν ἐπίδραση κατέξογα τοῦ ἔργου τοῦ Ψυχάρη, ἀγγίζουνται στὴ διάλεξη, ἢ καλείτερα, στὸ βιβλιαράκι ἀφτό.

Ο γλωσσολόγος δημιοτικιστὴς κ. Φιλώρης μὲ τὴ βαθειὰ γνώση τοῦ Γλωσσικοῦ ζητημάτου, μὲ λίγα λόγια ἀναπτύσσει τὸ γλωσσικὸ πρόγραμμα καὶ ἔγραπτε τὶς γλωσσικὲς Ἱδέες τοῦ συγραφέα τῆς «Ἀπολογίας». Στὴ μεγάλη οὐτοποιικὴ προσπάθεια τῶν πρὸ τοῦ Ψυχάρη Ἑλλήνων διανοουμένων ἀντιταραφάλλει τὴν πολὺ πραχτικὴ τοῦ Γλωσσικοῦ Προφίτη. Μὲ σύντομα λόγια πολεμάει τὶς παρεξήγησες ποὺ γέννησε τὸ σύστημά του καὶ τὴ στεγνόνυμαλη πολεμικὴ τῶν ἀντιπάλων του, βασισμένη τὶς περσότερες φορές ἀπάνω σὲ μερικὲς λέξεις μοναχά !

Γενικά, τὸ βιβλιαράκι ἀφτὸ μᾶς δίνει μιὰν πολὺ ζωηρὴν εἰκόνα τοῦ γλωσσολόγου ἐπιστήμονα, καὶ πολεμιστὴ Ψυχάρη καὶ μᾶς μαθαίνει κάποια πολὺ χρήσιμα πράματα γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Γλωσσικοῦ μας Ἀπόστολου. Βέβαια, ἐλπίζω κ' ἔφουμαι νὰ μὴ μείνῃ μοναδικὸ στὸ εἶδος τους κι' ἀκριβῶς, μοῦ φαίνεται, πῶς η μεγαλείτερη ἀξία του στέκεται στὸ πῶς θὰ χρησιμέψῃ σὰν ὁ καλείτερος, σοβαρότερος, κι' ἀξιολογώτερος πυρηνας καὶ βοήθημα γιὰ κάθε τέτοιο μελλούμενο ἔργο, ποὺ θὰ ἔσταζε πλατύτερα καὶ ἀναλυτικότερα τὸν ἐπιστήμονα, τὸν πολεμιστὴ, τὸ λογοτέχνη καὶ τὸν ποιητὴ Ψυχάρη. «Οπος εἴδετε, η λογοτεχνικὴ ἀξία τοῦ ἔργου του στὸ βιβλιαράκι τοῦ κ. Φιλώρη δεν ἀγγίζεται καθόλου. Κι οὕτε νομίζω ἀκόμα καλὰ ἔστασηκε. Κι όσο δὲ γίνεται τοῦτο, κάθε μῆλημα γιὰ τὸ συγραφέα τοῦ «Δοκίμιου Νοελλ., ίστορικῆς γραμματικῆς» πούναι μαζὶ κι ὁ ποιητὴς τῆς «Ζούλιας», τοῦ «Ταξιδιοῦ» κτλ., σὰ μισὸ φαίνεται. Είναι καιρὸς πιά νὰ δειχηῇ πλατειά κι ἀξία, καθὼς τ' ἔστι, πῶς ἵσαμε σήμερα ὁ Ψυχάρης εἶναι ἔνας ἀπὸ τὸν λίγους μας μεγάλους πεζογράφους, ἔνας μοναδικὸς stylist, ποὺ στὰ λογοτεχνικὰ του ἔργα δημιούργησε τὸ γνησιότερο Ρωμέϊκο ὑφος, μ' ὅλην του τὴν φυσικὴ πολυλογία, καὶ μ' ὅλα του τὰ φυσικὰ χαρίσματα καὶ φεγάδια.

..*

Η δέφτερη ἔκδοση τῆς «Δημοτικιστικῆς Ὁμάδας» : «Γιὰ τὴν Ἃλσοσσα μας» (1917) εἶναι κάποιες γλωσσικὲς συζήτησες ποῡκανε τὰ μέλη τῆς Ὁμάδας μ' ἔναν ἀπὸ τοὺς συντάχτες τῆς Καΐρινῆς ἐφημερίδας «Κάϊρο», ξατίας τῆς εἰσαγωγῆς τῆς δημοτικῆς στὰ σχολεῖα, συζήτησες ποῡκανε δημοσιεύτει στὴν ἐφημερίδα τούτη καὶ ποὺ τὶς εἶχα διαβάσει ἀπὸ πέρσι τὸ καλοκαῖρι. Ως τόσο ὅμως, καθόλου δὲ δυσαρεστήθηκα ποὺ τὶς ξανᾶδα συμπατιζένεις σὲ μιὰν ἐπιμελημένη, κομψὴ ἔκδοση. Τὸ ἔναγτίο μάλιστα, γιατὶ μοῦ δόθηκε ἔτοι μάφοριή νὰ τὶς προσέξω πολὺ καλείτερα,

Τάραθρα τοῦ συντάγτη—ποὺ προκαλέσανε τὴ σύντομη γλωσσική μελέτη τῶν μελῶν τῆς Ὄμάδας—εἴτανε γιομάτα ἀπὸ τὶς ἔδεις κοινοτοπίες, τὰ μεσαιωνικά καὶ σάπια ἐπιχειρήματα καὶ ἔδεις, καὶ τὶς βρισιές π' ἀκούντανε στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ κάθε «γλωσσαμύντορα» ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ξέσπασε ἡ γλωσσικὴ πόμπη, τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη, ἵσαμε σήμερα. Ἡ ἀπάντηση ὅμως τῆς Ὄμάδας—ποὺ ἵστος θὰ χρωστιέται ἀποκλειστικά στὸν αὐτόν, Φλώρῳ—, κρατημένη μέσα στὰ δρῖα τῆς πιὸ αὐστηρῆς ἀντικειμενικῆς καὶ ἰδεολογικῆς συζήτησης, εἴτανε τὸ θησαύρισμα καὶ τὸ σύντομο συμάζωμα ὃλης τῆς γλωσσολογικῆς ἀλήθειας ποὺ ἡ ἐπιστήμη, ὑστερὸς ἀπὸ μαραρόχοροντι ἔφεβνα, μᾶς φανέρωσε. Χωρισμένη μεθοδικὰ σὲ κεφάλαια, ἀρχίζει ἀπὸ τὴ γραῦκη διαφορὰ καθαρέψουσας καὶ δημοτικῆς («έχοντις δύο γλῶσσες καὶ δύο μιά»), ἐξετάζει τὰ ιστορικά τῆς γέννησης τῆς πρώτης, ἀποδείχνει πὼς ἀφτὴ εἶναι μιὰ ἀνόργανη γλῶσσα, ἀφοῦ δὲν ἔχει δική της γραμματική, («ἄπεις γεννήθηκε ἡ καθαρεύοντα, καὶ ἄν ἔχει γραμματική»), καὶ ἔρχεται ὑστερα στὸ κύριο τῆς θέμα, στὸ ξέτασμα τῆς δημοτικῆς μας καὶ τῆς γραμματικῆς της, στὴν ἀπόδειξῃ τῆς μιᾶς «πανελλήνιας κοινῆς γλώσσας», στὴν ἐξήγηση τοῦ «γριατὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῇ ἡ καθαρεύοντα καὶ στὴν ἐξιστόρηση τῆς κατάστασης τῷ σκολιῷ μας καὶ τῆς μεγάλης πνεματικῆς καὶ ἡθοπλαστικῆς ἐπιδρασῆς ποὺ θάγει στὰ παιδιά ἡ εἰσαγωγὴ τῆς δημοτικῆς σ' ἀφτὰ. Ἡ καθαρτὸς ἐπιστημονικὴ συζήτηση τελειώνει μὲ τὸ κεφάλαιο «Τί εἶναι Μαλλιαρισμός», ποὺ σ' ἀφτὸ ἀπλά, λογικά, στρογγυλά, ξετινάζουνται ὃλες οἱ γλοτῖες πρόληψες ποὺ ἐπικρατήσανε γιὰ τὸ μαλλιαρισμό.

Τέτοιο ποῖναι τὸ βιβλιαράκι — μὲ πρόλογο παραμένο ἀπὸ τὴν «Ἀπολογία τῆς Δημοτικῆς» τοῦ Ἐπταδευτικοῦ Ὄμιλου, καὶ μὲ λίγα λόγια ἔηγματικά τῶν αἰτίων τῆς συζήτησης — δὲ διστάζω νὰ τὸ χαρακτηρίσω σὰν ἀπὸ τὰ λίγα φοτεινά ποὺ γραφτήκανε γιὰ τὸ περίφημο ζήτημα. «Οποιος τὸ διαβάσει — ἄν εἴχαιε μιὰ συστηματικὴ προπαγάνδα, τί γερὸ δόπλο γιὰ τὸ σκοπό της! — παίρνει μιὰ σύντομη μὰ κατάβαθη καὶ πλέονα γνώση τοῦ τί τέλος πάντων εἶναι τοῦτο τὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα, ποὺ ἔρριψε Κυβέρνησες, προκάλεσε φρυνικὲς ταραχές, συντάραξε καὶ συνταράσσει ἀκόμα τοὺς Νεοέλληνες. Εἶναι ἵστος ἡ πιὸ καλοσύνειδη ἐξήγηση τῆς οὖσίας καὶ ἡ πιστότερη καὶ καλείτερη περίληψη ὃλων τῷ μεγάλῳ σοβαρῷ ἐπιστημονικῷ βιβλίῳ πολλούς κατανήσει ξακουστά στὴν ἐξέλιξη τῷ γλωσσικῷ ἀγώνων. Ὁ Γιαννίδης, ὁ Φωτιάδης, ὁ Ψυχάρης πρόθυμα θὰ τὸ ὑπογράφανε.

Στὶς τελεφταῖες τρεῖς σελίδες ἔχηγμέται ἡ στάση τοῦ Βενιζέλου στὸ ζήτημα καὶ οἱ ἔδεις του ὥιοι γλωσσικές. «Ιστος ὅποιος διάβαζε τὶς σελίδες τοῦτες σύμερα, ὑστερὸς ἀπὸ τὰ νέα προχτεινά γλωσσικὰ καμώματα στὴ Βουλή, θὰ γελοῦσε. Μὰ δείχνεται ἀνθρωπος ἀνίκανος νὰ νοιώσῃ τὴ βαθειά οὖσία τῶν πραμάτων καὶ νὰ ἔχτιμήσῃ καλὰ τοὺς καιρούς, ὅποιος ζητάει καὶ περιμένει ἀπὸ τὸ Βενιζέλο νὰ λύσῃ τελειωτικά τὸ ζήτημα, καὶ νὰ δρίσῃ τὴ δημοτικὴ πίσημη γλῶσσα τοῦ σκολειοῦ καὶ τοῦ Κράτους. Ὁ γλωσσικὸς ἀγόνας, σὰν ἀληθινὰ κοινωνικὸς ποῖναι, θὰ ξακολουθήσῃ πάντα, ὅσο τὰ κυρίαρχα μυστικά τῆς κοινωνίας μας μένουνε ἴδια καὶ ἀνάλλαγα. Μόνο μ' ἔνα ἀληθινά φωτισμένο λῶν ὑπάρχει ἐλπίδα τελειωτικῆς, μαζὶ μὲ τὰλλα, ὑπεροχῆς καὶ νίκης τῆς δημοτικῆς. «Οσο τοῦτο δὲν κατορθώνεται, ὅλα ποὺ γίνονται θάναι μισόμετρα. Κι ὁ Βενιζέλος, ἀπὸ τοὺς ἵδιους ἀνθρώπους καὶ τὰ ἴδια βουλευτικὰ μυστικά τοῦ 1911, περιτριγνυότεται καὶ σήμερα. Στ' ἀγαμεταξίν, δυστυχῶς, οἱ ψυχὲς δὲν ἀλλάξανε. Κ' ἔτσι, βλέπουμε πῶς τὰ ἴδια κουφιόλογα

κ' οἱ ἔδιες βρισιές ποὺ εἰπωθήκανε στὴ Βουλὴ τὸ 1911 καὶ πρίν, ὅσες φορές τώχαινε συζήτηση γιὰ τὴ γλώσσα, ἀριθμὸς τὰ ἔδια, σάν πιστὴ ἀπόδοση φωνογράφου, ἀκουστήκανε καὶ προτερές. Φυσικὰ κ' ἡ στάση τοῦ Βενιζέλου δὲν μποροῦσε νάτανε καὶ πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν προτητερινή. Καὶ φυλάγεται ἀπὸ τὴ μιὰ ὅσο μπορεῖ στὴν ἐκφραση τῶν ἰδεῶν του, μ' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ φροντίζει καὶ ψηφίζουνται νομοσκέδια εἰσαγωγῆς τῆς δημοτικῆς στὶς πρῶτες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σκολειοῦ. Κι' ἀφτὸ δὲν εἶναι καθόλου μικρὴ δόξα καὶ κατόρθωμα, σὰν ἔχει κανεὶς νὰ κάνημε τοὺς Ἐλλαδικοὺς ἔγκεφαλοὺς, ποὺ πάντα εἶναι οἱ ἔδιοι καὶ ποὺ τὸ κοντύλι μου τόσο μὲ γαργαλίζει νὰ τοὺς ὀνομάσω μὲ τὸ ἐπίθετο ποὺ τοὺς χάρισε ὁ ἀθάνατος Περικλῆς Γιαννόπολος.... Εἶναι ἀρκετά ἀποθαρρυντικό, μὰ ὅμως εἶναι ἡ ἀλήθεια: "Ἄν τὸ τελεφταῖο ἐκπαιδευτικὸ νομοσκέδιο δὲν εἴτανε ἔργο τῆς Κυβέρνησης ἐνὸς Βενιζέλου, ποτὲ δὲν θὰ ψηφίζοτανε

ΛΕΜΕΣΟ, 30-5-18.

ΓΙΑΓΚΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ ΤΖΩΝ ΜΟΡΣΕ ΧΑΛΙΦΑΞ. *

Ἡ ρεαλιστικὴ τέχνη στὸ διήγημα ποὺ ἔδηλωθηκε τελευταίᾳ καὶ στὴν Αἴγυπτο μὲ τὴν ἐμφάνιση διηγηματογράφων ποὺ μεταχειρίζονται θέματα παραμένα κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴ ζωὴ, ἀρχισε φαίνεται νὰ ξαπλώνεται καὶ νὰ γενικεύεται καὶ στὴν Ἐλλάδα. Ἡ συστηματικὴ ἀρχὴ ποὺ γένηκε ἀπὸ τὸ Βουτυρῷ τοῦ ὁποίου ἡ θεση ἀρχισε κάπως ἀργὰ νὰ καθορίζεται, καὶ ἐξ ἄλλου ἡ ἀναζήτηση τῆς μόνης ἀλήθειας στὴν Τέχνη, βοηθουμένη ἀπὸ τὴν καταπληκτικὴ ἐξάπλωση τῆς ἐπιστήμης, ποὺ πολὺ δύσκολα θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ στὴν ἐποχὴ μας, ν' ἀνεβαίνουμε καὶ νὰ ξοῦμε σὰν ἄλλοτες στὶς ψηφιλές ἀτμόσφαιρες τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ νὰ ἀπολαμβάνουμε τὶς ψεύτικες καὶ δολερὲς τοῦ φορμαντισμοῦ ὥδονές, ἐδημιούργησε ἓνα δυνατὸ φεῦμα πρὸς τὸ ρεαλισμὸ ποὺ πρωτοεκδηλώνεται στὸ διήγημα μὲ τάσεις νὰ καταχτίσῃ καὶ τὴ σημερινὴ ποίηση. Ἀπόδειξη τῆς κίνησης αὐτῆς εἶνε καὶ τὰ διηγήματα τοῦ γιατροῦ N. Κεφαλληνοῦ ποὺ διαβάσαμε στὴν «Κερκυραϊκὴ Ἀνθολογία», τοῦ περασμένου Νοέμβρη καὶ Γεννάρη. Τὰ δυὸ δυνατὰ αὐτὰ διηγήματα μᾶς δίνουν ἔγγυήση γιὰ τὸ πρωτοφανέρωτο ταλέντο τοῦ κ. N. Κεφαλληνοῦ, ποὺ δταν ἔξειλιχθῆ θὰ μᾶς δώσῃ ἀνατήροργητα ἔργα εὑρωπαίκης ἀξίας. Τὰ διηγήματα αὐτὰ ποὺ ἀποτελοῦνται σειρὰ ἔξομολογήσεων τοῦ Γιατροῦ Τζών Μόρσε Χαλιφαξ, εἶνε σιτουαρισμένα σὲ ἔνο φόντο· ἔνα τὰ ὄνοματα, ἔνες οἱ τοποθεσίες, ἔνοι καὶ αὐτοὶ οἱ ἥρωες. Τοῦτο δὲν πειράζει καὶ πολὺ, οὕτε μπορεῖ νὰ κατεβάσῃ τὴν ἀξία τῶν διηγημάτων αὐτῶν, ἀν καὶ θάτανε πάντας προτιμότερο, καὶ ξήτημα ἐγωισμοῦ πλέον ν' ἀφίνουμε τοὺς ἔνοντας νὰ ἐκμεταλλεύονται τὰ γραφικά τους μέρη καὶ μεῖς τὰ δικά μας ποὺ ὅσο φτωχά καὶ πρόστυχα κι ἀν μᾶς φαίνωνται, δὲ θὰ μᾶς ἀφίνουνε τὴν ἐντύπωση, μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ποὺ θὰ τοὺς φίξουμε, ὅτι πρόκειται περὶ μεταφράσεων.

Ἄλλ' δταν ὁ καλλιτέχνης ἔχει ξήση μέσα στὸ ἔνο αὐτὸ περιβάλλο ; πῶς νὰ τὸ συμβουλεύσουμε τότες ν' ἀντικαταστήσῃ, γιὰ ίκανοποίηση τοῦ

* (α'). Ἡ παραδοξὴ ιστορία τοῦ Χάνσ, β'. ἡ ἔξομολογηση τῆς ἀδελφῆς Αννας. Διηγήματα N. Κεφαλληνοῦ, «Κερκυραϊκὴ Ἀνθολογία», Νοέμβρης 1917 καὶ Γεννάρης 1918).